

Familie- og arveret

Anitta Godsk Pedersen
Hans Viggo Godsk Pedersen

10. udgave

Anitta Godsk Pedersen & Hans Viggo Godsk Pedersen

Familie- og Arveret

10. udgave/1. oplag

© Karnov Group Denmark A/S, København 2018

ISBN 978-87-619-4030-8

Omslag: Axel Surland, Ljungbyhed

Sats og tryk: AKAPRINT a/s, Aarhus

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse
af denne bog eller dele af den er ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.
Alle rettigheder forbeholdes.

Indholdsfortegnelse

Forord 5

I. Indledning 15

Kapitel 1. Introduktion 17

1. Om familie- og samlivsformer 17
 - 1.1. Reguleringen af ægteskab 19
 - 1.2. Regulering af faste samlivsforhold 20
2. Forældre og børn 20
 - 2.1. Reguleringen af forældre og børn 21
3. Familiens økonomiske forhold 22
4. International privat- og procesret 23

II. Indgåelse og opløsning af ægteskab 25

Kapitel 2. Indgåelse og hovedvirkning af ægteskab 27

1. Indledning 27
2. Ægteskabsbetingelser og hindringer 27
 - 2.1. Alder og personlige forhold 27
 - 2.2. Familiemæssige forhold 28
 - 2.3. Tilknytning til landet 29
3. Prøvelsen af ægteskabsbetingelserne 30
4. Vielsen 31
5. Oversigt over hovedvirkning af ægteskab 33

Kapitel 3. Ophør af ægteskab 36

1. Generelt om ophør af ægteskab 36
2. Omstødelse 37
3. Separation 40
4. Skilsmisse 42
 - 4.1. Skilsmissebetingelser 42
 - 4.2. Konsekvenser af skilsmisse 45
5. Fremgangsmåden ved separation og skilsmisse – mægling og vilkårsforhandling 46
6. Vilkår ved separation og skilsmisse 47

Indholdsfortegnelse

III. Formueforholdet mellem ægtefæller 49

Kapitel 4. Generelt om formueordningen 51

1. Om forholdet til skatteretten 53
2. Registreret partnerskab 54
3. Nationale begrænsninger 55

Kapitel 5. Delingsformue eller særeje samt andre forhåndsftaler om formuedeling 59

1. To former for særeje 59
2. Betydningen af delingsformue eller særeje 60
3. Etablering af delingsformue eller særeje 61
 - 3.1. Særeje ifølge ægtepagt 62
 - 3.2. Særeje ifølge gaveydere eller arveladers bestemmelse 65
 - 3.3. Særeje ved båndlagte kapitaler 67
 - 3.4. Andre bestemmelser om særeje 68
 - 3.5. Forhåndsftaler i øvrigt om formuedelingen 69
 - 3.6. Aktiver, der træder i stedet for særeje 69
 - 3.7. Indtægter af særeje 70
 - 3.8. Ophør af særeje 71
4. Særlig om ægtepagter 72
 - 4.1. Oprettelse 72
 - 4.2. Tinglysning 72
 - 4.3. Ugyldighed af ægtepagter 73

Kapitel 6. Rådigheden 75

1. Underholdspligt 76
2. Begrænsninger i rådigheden over delingsformue 77
 - 2.1. Familiens helårsbolig 78
3. Særligt om lejemål m.m. 81
4. Råden med virkning for den anden ægtefælle 82
 - 4.1. Uanmodet forretningsførelse mv. 82
 - 4.2. Ekstinktion ved erhvervsløser 83
 - 4.3. Øvrige legitimationstilfælde 83

Kapitel 7. Dispositioner mellem ægtefæller 86

1. Formkrav 86
 - 1.1. Overførsler mellem delingsformue – særeje 86
 - 1.2. Gaver 86
2. Udelukkede aftaler 87
3. Almindelige gensidigt bebyrdende aftaler 88

3.1. Aftaler om køb	88
3.2. Arbejdsaftaler	88
3.3. Forskellige selskabs- og samejeaftaler	90
3.4. Lån	95
4. Erstatningskrav uden for kontraktsforhold	96
Kapitel 8. Forholdet til kreditorerne	98
1. Afgrænsning af ægtefællernes rådighedssfære	100
2. Aktiver, der er overdraget	102
2.1. Ugyldige dispositioner	102
2.2. Omstødelse	102
Kapitel 9. Skifte mellem ægtefæller	109
1. Oversigt over offentligt skifte	111
2. Skiftegrundene	112
3. Boets aktiver og passiver	113
3.1. Personlige genstande og rettigheder	118
3.2. Pensioner	124
4. Delingen af boet	134
4.1. Den kvantitative fordeling	134
4.2. Den kvalitative fordeling	140
4.3. Lejligheden	144
5. Ægtefællebidrag	145
5.1. Fastsættelse af bidragspligt	146
5.2. Fastsættelse af bidragets størrelse	149
5.3. Ændring af bidragspligt og størrelse af bidrag	150
5.4. Forholdet til hjælp fra det offentlige	151
6. Bevarelse af ret til ægtefællepension	152
7. Ændring af aftaler	154
8. Særegnets behandling på skifte	157
8.1. Medvirkenskrav	158
8.2. Urimeligt ringe-krav	159
IV. Faste samlivsforhold	163
Kapitel 10. Faste samlivsforhold	165
1. Underhold og lejet lejlighed	166
2. Formuedeling i mangel af aftale	167
2.1. Sameje ctr. kompensation	167
2.2. Formuedeling ved død	170
3. Aftaler mellem samleverne	171

Indholdsfortegnelse

3.1. Aftaler om »formueordning«	172
3.2. Lån ctr. gave	174
4. Forholdet til kreditorerne	175
5. Skatteretlige konsekvenser	176
V. Forældre og Børn	179
Kapitel 11. Forældreskab	181
1. Generelt om forældreskab	181
2. Fastlæggelse af forældreskabet	182
2.1. Moderen	182
2.2. Børn født i ægteskab eller registreret partnerskab	182
2.3. Børn født uden for ægteskab eller registreret partnerskab	183
2.4. Genoptagelse af en fader- eller medmoderskabssag	191
2.5. Forældreskab ved assisteret reproduktion mv.	195
3. Adoption	199
3.1. Betingelser	200
3.2. Adoptionsmyndigheder og formidlere	203
3.3. Adoptioner med tilknytning til udlandet	204
3.4. Ophævelse af adoption	204
4. Forældreansvar/Forældremyndighed	205
4.1. Fremgangsmåder i forældreansvarsloven	205
4.2. Hvem er indehavere af forældremyndighed	206
4.3. Bopælsforælder og beslutninger om barnets forhold	215
4.4. Samvær og anden kontakt	219
4.5. Begrænsning i ændringsanmodninger	221
4.6. Midlertidige afgørelser	222
4.7. Om flytning – navnlig til udlandet	223
Kapitel 12. Børnenes formueretlige stilling	225
1. Hvem er værge?	226
2. Rådigheden på den mindreåriges vegne	227
2.1. Aktiver undtaget fra sædvanlig bestyrelse	228
2.2. Om nogle specielle aftaler	231
3. Anbringelse af midlerne	235
4. Barnets forsørgelse	237
VI. Arveret	241
Kapitel 13. Legal arv	243
1. Nationale begrænsninger	243

2. Generelt om arveretten	245
3. Livsarvingers arveret	245
4. Slægtens arveret	246
5. Børn født uden for ægteskab	246
6. Adoptivforhold	247
7. Ægtefællens arveret og skiftefordele	249
7.1. I konkurrence med førstafdødes livsarvinger	249
7.2. Ægtefællen som enearving	253
8. Arv, der tilfalder staten	255

Kapitel 14. Testamentsarv 258

1. Ugyldighed – nullitet eller anfægtelighed	258
2. Formkrav	259
2.1. Notartestamenter	260
2.2. Vidnetestamenter	260
2.3. Nødtestamenter	261
2.4. Indbotestamenter	263
2.5. Fremsættelse af indsigelser	263
3. Habilitet	264
4. Utilbørlig påvirkning – vildfarelse – fortolkning	265
5. Indholdsmangler	267
5.1. Ulovligt eller urimeligt formål	267
5.2. Ulovlig delegation	268
5.3. Ulovligt fideikommis – successionsrækkefølger	268
6. Testationskompetencen	270
6.1. Den kvantitative kompetence	270
6.2. Den kvalitative kompetence	272
6.3. Udvidelser af testationskompetencen	273
7. Båndlæggelse ved testamente	275
8. Udvidet samlevertestamente	281
8.1. Betingelser for et udvidet samlevertestamente	281
8.2. Samlivstestationskompetencen	282

Kapitel 15. Bortfald af arveadkomst, ændring af testamenter og aftaler om arv – herunder forskud på arv 284

1. Fradømmelse af arveret	284
2. Separation, skilsmisse mv.	286
3. Tilbagekaldelse og ændring af testamente	287
4. Bortfald af testamente	289
5. Aftaler om arv	290
5.1. Uigenkaldelige testamenter	290

Indholdsfortegnelse

- 5.2. Overdragelse af arv 291
- 5.3. Afkald på arv 292
- 5.4. Arveforskud 295

Kapitel 16. Dødsgaver 299

- 1. Gaver ved nært forestående død 299
- 2. Dødsgaver 303
 - 2.1. Livsgaver ctr. dødsgaver 304
 - 2.2. Dødsgaver ctr. gensidigt bebyrdende aftaler 306

VII. Dødsboskifte 309

Kapitel 17. Oversigt over skifteformer og dødsbøbeskatning – indledning til skifte 311

- 1. Foreløbige virkninger og foranstaltninger 313
- 2. Forholdet til efterlevende ægtefælles formue 314
- 3. Om skattemæssige forhold 315
- 4. Nationale begrænsninger 316

Kapitel 18. Afslutning uden egentligt skifte 318

- 1. Boudlæg 318
- 2. Udlæg til længstlevende ægtefælle 320
- 3. Forenklet privat skifte med ægtefællen som enearving 321
- 4. Øvrige summariske boer 322

Kapitel 19. Boer der skiftes 323

- 1. Skifte ved bobestyrer 324
 - 1.1. Valget af bobestyrer 324
 - 1.2. Behandlingen af boet 327
 - 1.3. Insolvente boer 330
 - 1.4. Realisation af aktiverne 333
- 2. Privat skifte 335
 - 2.1. Forenklet privat skifte 339
- 3. Proklama 340

Kapitel 20. Boopgørelsen 344

- 1. Om boopgørelsen 346
 - 1.1. Ved bobestyrerskifte 346
 - 1.2. Ved privat skifte 346
- 2. Aktiverne 347
- 3. Passiverne 348

- 4. Særligt om beløb, der kommer til udbetaling i anledning af dødsfaldet 349
 - 4.1. Særligt om livsforsikring 350
 - 4.2. Pensionsopsparing m.m. 353

Kapitel 21. Arveudlæg, afslutning af boet – omgørelse og genoptagelse 355

- 1. Arveudlæg – afslutning af boet 355
- 2. Frigørelse fra hæftelse – omgørelse og genoptagelse 358

Kapitel 22. Boafgift og retsafgift 362

- 1. Boafgift 362
 - 1.1. Den almindelige boafgift 362
 - 1.2. Tillægsboafgift 363
 - 1.3. Fritagelse for afgift 364
 - 1.4. De afgiftspligtige erhvervelser 364
 - 1.5. Den afgiftspligtige værdi – beregning af afgiften 366
 - 1.6. Særligt om afgift ved arveafkald 366
 - 1.7. Hæftelse for afgiften 367
- 2. Retsafgift 367

VIII. Uskiftet bo 369**Kapitel 23. Uskiftet bo 371**

- 1. Betingelser for uskiftet bo 372
- 2. Virkning – råden 374
- 3. Ophør 377
- 4. Vederlagskrav – omstødelse af gaver 382
- 5. Skifte af det uskiftede bo 384
 - 5.1. Førstafdøde afgået ved døden efter 1. april 1964 og inden 1. januar 2008 386
 - 5.2. Førstafdøde afgået ved døden efter 1. januar 2008 387
 - 5.3. Successivt skifte 387

Fortegnelse over anvendte forkortelser 390**Litteraturliste 392****Lovregister 395****Domsregister 405****Stikordsregister 423**